

KNIHY KNIHOVNY KUNŠTÁTSKÉ

Karel Kryl se narodil v Kroměříži v roce 1944. Tedy: Moravan. Jeho otcem byl věhlasný tiskař z Nového Jičína, spolumajitel podniku Tiskárna KRYL – SCOTTI. Její majitelé se nikdy nesnížili k tisku novin, politického a „zábavného“ čtení. Celou první polovinu 20. století byly knihy vycházející z jejich rukou jedinečným artefaktem, který uchovává vědění, moudrost, estetický vkus lidí. Ostatně kniha znamená v řečtině bible od Byblos, jak se nazývalo město, odkud byl dovážen papyrus. A tento význam knihy měli na mysli už Konstantin s Metodějem, když tvrdili, že „jako nahé jsou národy bez knih.“

V těchto kořenech je třeba hledat neústupnost, neúplatnost, hrdost a zásadovost zpěváka Karla Kryla. Pro ony vlastnosti také skončil od roku 1969 v emigraci. Na dětství vzpomíná: „Na to se nedá zapomenout. Stály jsme všechny tři děti, táta nás držel za ruku z jedné strany, maminka z druhé strany a dívali jsme se, jak krumpáči a kladivy rozbíjejí naši tiskárnu.“ Pochopitelně, stalo se tak po „vítězném únoru“ 1948.

Kryl vystudoval grafiku na Střední uměleckoprůmyslové škole, maturoval v roce 1962. Hrál divadlo a své texty doprovázel na kytaru. Jeho strohý básnický projev s bohatou lexikální zásobou si brzy našel posluchače, deska pojmenovaná po nejznámější Krylově písni Bratříčku zavírej vrátka se po ruské okupaci v osmašedesátém stala zjevením. Další desky vyšly už v německém exilu, kde Kryl působil v Mnichově v Rádiu Svobodná Evropa. Po sametové revoluci, kdy se stal po návratu do republiky středem pozornosti, se postupně ocital opět v opozici. Pro jisté lidi byl zase politicky nežádoucím elementem. Kritizoval veřejně prezidenta Havla, Václava Klause nazýval zpupným politickým kramářem. Krylova role byla ovšem nezastupitelná a po jeho smrti způstává v české úplatné a krotké kultuře mezera, ano chce se napsat JIZVA. Jizva nezhojená. Karel Kryl zemřel nečekaně na srdeční zástavu v roce 1994. V pouhých padesáti letech. Jeho rozsáhlé dílo vydalo pražské nakladatelství Torst. Závěrem citujeme jednu sloku písně ZA PRACHY.

*Někteří kasírují
za podraz či za drb
jiní zas mašírují
tak jak káže pabl
Někteří vodu kalí
meztím co kradou
aby pak naříkali
nad kterousi zradou
za prachy*

KRYL Karel: Spisy, Praha, Torst, 2000